Θά μεταφερθῆ;

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ '72

ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΜΑΣ ΛΕΥΤΕΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Πολλές πολυκατοικίες

Ἡ Ἔκθεση τῆς συμπρωτεύουσας

Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ, Η ΛΑΪΚΗ ΚΙΝΑ, Η ΓΟΥΝΑ, ΤΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Αὔγουστος. Τοῦ ἀπεσταλμένου μας.

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ τῆς Λαϊκῆς Κίνας στή Διεθνῆ Ἔκθεση Θεσσαλονίκης, ἡ ὀργάνωση Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Γούνας καί ἡ δημιουργία ἀγορᾶς κινηματογραφικῶν ταινιῶν στή συμπρωτεύουσα, ἦσαν τά κύρια θέματα τῆς συνομιλίας μου μέ τόν πρόεδρο τῆς Δ.Ε.Θ. κ. Κ. Παπαδᾶτο.

● Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ, ἄρχισε μέ μιά ἐρώτησή μου, γιά τή μελετώμενη μεταφορά τῆς Ἐκθέσεως:

— Ἀπ' ὅ,τι ξέρω, ὑπάρχει ἕνα σχέδιο μεταφορᾶς τῆς Ἐκθέσεως. Πότε, αὐτό τό σχέδιο, πρόκειται νά πραγματοποιηθῆ;

— Πράγματι, ἔχει ἀποφασισθῆ ἡ μεταφορά. Μέ τή διαφορά, ὅ- θά πραγματοποιηθῆ, μᾶλλον μετά τήν παρέλευση δεκαετίας. Θ'

Ἡ πρώτη Διεθνής Ἔκθεση Θεσσαλονίκης

ἀργήση. Διότι, κατ' ἀρχήν, ὁ χῶρος ὁ ὁποῖος ἐκρίθη κατάλληλος, εἶναι πρός τό παρόν ἀκατάλληλος. Δηλαδή, θέλει ἐξυγίανση. Εἶναι χῶρος χιλίων στρεμμάτων, πού θά φτάση τά δύο χιλιάδες στρέμματα.

— Ποῦ βρίσκεται αὐτός ὁ χῶρος;

— Βρίσκεται σέ ἀπόσταση 10 χιλιομέτρων ἀπό τή Θεσσαλονίκη, πρός τά δυτικά. Πιό συγκεκριμένα, εἶναι στίς ἐκβολές τοῦ Γαλλικοῦ ποταμοῦ, ἀριστερά ἀπό τή βιομηχανική ζώνη.

— Ἐγώ, ἤξερα ἕνα σχέδιο, πού προέβλεπε τρεῖς χώρους γιά τήν ἔκθεση. Δηλαδή, ἡ διοίκηση θά ἦταν στήν πόλη, ἡ Ἐμπορική πλευρά τῆς ἐκθέσεως πρός τό ἀεροδρόμιο καί ἡ βιομηχανική πρός τήν βιομηχανική ζώνη — ἐκεῖ πού εἶναι τό Καλοχώρι.

— Αὐτή εἶναι ἡ χωροταξική μελέτη τοῦ καθηγητοῦ Τριανταφυλλίδη. Ἀλλ' αὐτό τό σχέδιο ἐγκατελείφθη. Σήμερα ἔχουμε 1.000 στρέμματα, ἕνα σκουπιδότοπο, πού χρειάζεται ἐξυγίανση. Ἴσως ναι λίγο μακρόπνοο σχέδιο. Πάντως, ἔτσι τό εἴχαμε δή πέρυσι, χρειασθῆ νά μεταφερθῆ καί ἡ κοοίτη τοῦ Γαλλικοῦ ποταμοῦ. Εἴμέ πέντε ὑπουργούς, πού εἶχαν ἔλθει ἐδῶ. Ἦταν καί ὁ κ. Μακαρέζος καί ὁ κ. Χολέβας, γιατί ὑπάρχει καί θέμα ΟΛΘ. Σᾶς λέω, πρόκειται γιά σχέδιο πού δέν εἶναι τοῦ ἀμέσου μέλλοντος. Θά περάση χρόνος, θά προκηρυχθῆ διεθνής διαγωνισμός καί θέλει καί πολλά ἄλλα πράγματα...

Ἑλληνικό ἐνδιαφέρον

— ΕΚΕΙ πού βρίσκεται σήμερα ἡ Ἔκθεση ἐξυπηρετεῖ;

— Ἐξυπηρετεῖ, ἀλλά δημιουργεῖ καί ὁρισμένα προβλήματα. Ἕνα ἀπό τά κύρια προβλήματα, εἶναι ἡ κυκλοφοριακή συμφόρηση κατά τήν περίοδο τῆς Ἐκθέσεως. Ἐπίσης, οἱ χῶροι πού ἔχουμε, δέν ἐπαρκοῦν. Οἱ ἐκθεσιακοί χῶροι. Ἀλλ' αὐτό τό πρόβλημα λύεται αὐτομάτως, μέ τήν προσθήκη ὀρόφων. Ἔτσι ὅπως εἴμαστε, λύνουμε τό πρόβλημα ἄν προσθέσουμε πατώματα. Ἐπειδή, ὅμως, ὅπως ἔχει προγραμματισθῆ, δέν πρόκειται νά μείνη ἐδῶ μονίμως ἡ Ἔκθεση, δέν θέλουμε νά προβοῦμε σέ δαπάνες πού αὔριο θά πᾶνε «στράφι».

— Στόν χῶρο τῆς Ἐκθέσεως θά γίνη τό Πνευματικό Κέντρο;

— Ναί. Ὑπάρχουν ὁρισμένα κτίσματα, πού μποροῦν νά παραμείνουν καί νά χρησιμοποιηθοῦν. Ὅ,τι κάνουμε τώρα, γίνεται κατά τέτοιο τρόπο, ὥστε νά μήν εἶναι ἄχρηστο ὅταν θά μεταφερθῆ ἡ Ἔκθεση. Μιλάω, βέβαια, γιά τίς βαρειές κατασκευές. Οἱ ἐλαφρές κατασκευές δέν μᾶς ἀπασχολοῦν, γιατί θά ἀποσβεσθοῦν.

— Ἀπό πλευρᾶς συμμετοχῶν πῶς εἴμαστε ἐφέτος;

Μιά ἄποψη τοῦ χώρου τῆς Ἐκθέσεως

— Νομίζω ὅτι ἔχουμε φτάσει τίς 22. Ἐκεῖνο πού κυρίως μᾶς ἱκανοποιεῖ ἀπό πλευρᾶς συμμετοχῶν, εἶναι πλέον τό ἑλληνικό ἐνδιαφέρον. Διότι, βέβαια, εἴμαστε διεθνής ἔκθεση, ἀλλά ὁ στόχος μας, ἐκεῖνο πού πρωτίστως ἐπιδιώκουμε, εἶναι νά προβάλουμε τήν ἑλληνική παραγωγή, τήν ἑλληνική βιομηχανία. Λοιπόν, μᾶς ἀγνοοῦσαν πολλοί ἐκ τῶν κυρίων βιομηχάνων, ἐπί πολλά χρόνια. Ἴσως νά εἶχαν καί σέ ὁρισμένα πράγματα δίκιο. Τώρα, ὅμως, μέ κάτι καινούργιο, πού πέρυσι ἐφαρμόσαμε γιά πρώτη φορά, ὅλα πᾶνε καλά.

— Μιλᾶτε γιά τήν ἑβδομάδα τῆς προβολῆς τῶν ἐξαγωγίμων;

— Μάλιστα. Τήν ὀργανώνουμε σέ συνεργασία μέ τό Συμβούλιο Προωθήσεως Ἐξαγωγῶν καί μετακαλοῦμε θετικούς ἀγοραστάς ἀπό διάφορες ἐπιχειρήσεις, συναφεῖς μέ τά προϊόντα πού προβάλλουμε. Πέρυσι, π.χ. εἴχαμε πέντε κλάδους. Τρόφιμα, δέρματα, διάφορα βιοτεχνικά προϊόντα. Τά προϊόντα αὐτά, παρουσίασαν πολύ μεγάλο ἐνδιαφέρον γιά τούς ξένους καί ἔγιναν καί πολλές πράξεις. Τό ἐνδιαφέρον ἦταν καταφανές, ἰδίως μετά τό πέρας τῆς ἑβδομάδος. Οἱ κύριοι πού εἶχαν ἐκθέσει, μέ τρόπο περισσότερο ἐμπορικό καί λιγώτερο ἐκθεσιακό, ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι. Πουλήσανε, δηλαδή, τά προϊόντα τους καί εἶδαν πῶς αὐτό πιάνει. Κι' αὐτό, κατά τήν ταπεινή μου γνώμη, κοστίζει πολύ λιγώτερο ἀπό τά ἐκθετήρια πού κάνουμε στό ἐξωτερικό. Ἐδῶ, ἔρχεται ἐπί τόπου ὁ ἀγοραστής. Ὁ βιομήχανος, μπορεῖ νά τόν πάρη, νά τόν περιποιηθῆ, νά τόν πάη στό ἐργοστάσιό του, νά τόν κάνη εὔκολα πελάτη του.

Τό θέμα τῆς Κίνας

— ΠΟΛΥ σωστά. Χώρια, ὅμως, ἀπό τό ἐνδιαφέρον τῶν Ἑλλήνων βιομηχάνων γιά τήν Ἔκθεση, θά ἤθελα νά μοῦ πῆτε, πῶς εἶναι τά πράγματα ἀπό πλευρᾶς ξένων συμμετοχῶν. Καί πρῶτα - πρῶτα, ποιές χῶρες θά μετάσχουν ἐφέτος γιά πρώτη φορά στήν Ἔκθεση;

— Δυό χῶρες. Ἡ Αἴγυπτος καί ἡ Ἰνδία.

— Μέ τή Λαϊκή Κίνα τί ἔγινε;

— Τό θέμα τῆς συμμετοχῆς τῆς Λαϊκῆς Κίνας λιμνάζει ἀκόμα. Δέν ἔχει ξεκαθαρίσει ἀπό πλευρᾶς ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν

— Ποῦ βρίσκεται τό πρόβλημα;

— Μᾶς ἔχει δημιουργήσει ἕνα θέμα ἡ Ἐθνικιστική Κίνα.

— Τί θέμα ἔχει δημιουργήσει;

— Πρόλαβε νά δηλώση συμμετοχή στήν Ἔκθεση, πρίν ἀκόμα ἡ Ἑλλάς ἀναγνωρίση τή Λαική Κίνα. Τώρα, δέν ξέρουμε ἄν θά φύγη ἐντελῶς, ἤ θά λάβη μέρος μέ μιάν ἄλλη μορφή, ἀνεπίσημη ἤ ἐπίσημη — δέν ξέρω. Ἐμεῖς, πάντως, δέν μποροῦμε νά μιλήσουμε κἄν γιά Ἐθνικιστική Κίνα. Ἔχουμε, ὅμως, μιά δήλωση συμμετοχῆς ἀπό κάποιο κινεζικό οἶκο, τόν ὁποῖο θά ὑποχρεώσουμε νά λάβη μέρος, ἄν φυσικά θελήση νά λάβη μέρος στήν Ἔκθεση, μόνο μέ τή φίρμα του.

— Αὐτή τή στιγμή πού μιλᾶμε, τό θέμα τῆς συμμετοχῆς τῆς Λαικῆς Κίνας ποῦ βρίσκεται;

— Περιμένουμε ἐπίσημη ἐκδήλωση ἀπό μέρους τοῦ Πεκίνου. Ἐμεῖς, πανηγυρίσαμε στήν ἰδέα αὐτῆς τῆς συμμετοχῆς. Ἐπεδείχθη ἐνδιαφέρον ἀπό κινεζικῆς πλευρᾶς, δώσαμε πληροφορίες καί τώρα πιά, ἡ ὅλη ὑπόθεση, εἶναι θέμα τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν.

Ἡ ἔκθεση γούνας

— ΚΑΤΙ ἄλλο τώρα: Οἱ ἐκθέσεις πού γίνονται κατά καιρούς στό Ζάππειο, ἐπηρεάζουν τήν Ἔκθεση Θεσσαλονίκης;

— Δέν μπορῶ νά πῶ ὅτι τήν ἐπηρεάζουν. Ἡ σημερινή τάση εἶναι νά καταργηθοῦν οἱ γενικές ἐκθέσεις, ὅπως εἶναι ἡ δικιά μας. Ὅπως ξέρετε, σ' ὅλο τόν κόσμο γίνονται γενικές ἐκθέσεις, ἀλλά κυρίως καί πολύ συχνά, γίνονται εἰδικές ἐκθέσεις. Ἐμεῖς, δέν εἴμαστε ὡς τώρα σέ θέση να κάνουμε μιά τέτοια εἰδική ἔκθεση, γιατί δέν εἴχαμε ἕνα προϊόν βαρύ πυροβολικό.

— Εἴπατε «δέν εἴχαμε ἕνα προϊόν βαρύ πυροβολικό». Τώρα ἔχουμε;

— Τώρα ἔχουμε. Ἔχουμε ἕνα εἶδος, πού εἶναι πολύ ἐνδιαφέρον γιά τό ἐξωτερικό, ἀπόδειξη ὅτι μᾶς φέρνει πολύ συνάλλαγμα. Εἶναι ἡ γούνα. Γι' αὐτό, ἔχουμε προγραμματίσει, κι' ἄν θέλη ὁ Θεός, μέσα στό 1973 θά ὀργανώσουμε τήν πρώτη διεθνῆ ἔκθεση γούνας.

— Στή Θεσσαλονίκη θά γίνη αὐτή ἡ ἔκθεση;

— Μάλιστα, στή Θεσσαλονίκη.

— Ἀπό πλευρᾶς καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων, χώρια ἀπό τά φεστιβάλ κινηματογράφου καί τραγουδιοῦ, θά γίνη τίποτα καινούργιο φέτος;

— Αὐτή τή στιγμή, δέν ἔχω κάτι συγκεκριμένο νά σᾶς πῶ. Ἀλλά, κάθε χρονιά, φροντίζουμε νά φέρνουμε γνωστά συγκροτήματα ἀπό τό ἐξωτερικό. Ἐγώ, ἔκανα μιά προσπάθεια νά φέρω τή Νάνα Μούσχουρη. Εἶχα πάει τό Γενάρη στίς Κάννες κι' ἐκεῖ γινόταν μιά διεθνής ἀγορά δίσκων. Ἡ Μούσχουρη, εἶχε ἕνα ρεσι-

Ἐγκαίνια μέ φῶτα καί βεγγαλικά

τάλ στή Μασσαλία. Κι' εἶπα νά πεταχτῶ ὡς ἐκεῖ, νά δῶ τί μπορεῖ νά γίνη.

— Πήγατε; Τήν εἴδατε;

— Ναί. Τήν εἶδα. Ἤθελα, κυρίως, νά μάθω, γιά ποιούς λόγους δέν ἐρχόταν στήν Ἑλλάδα. Εἶχα τήν ἐντύπωση, ὅτι δέν ἐρχόταν ἐδῶ νά τραγουδήση, γιά πολιτικούς λόγους. Ἀλλά διεπίστωσα ὅτι δέν ὑπάρχει τέτοιο θέμα. Ἡ κοπέλλα, εἶναι μιά χαρά μέ τήν Ἑλλάδα. Τό μόνο πού τῆς συμβαίνει, εἶναι ὅτι φοβᾶται νά ἐμφανισθῆ στήν Ἑλλάδα. Τό ἑλληνικό κοινό, τήν προβληματίζει περισσότερο ἀπό τό ξένο, πού, ἄλλωστε, τό ἔχει κατακτήσει.

— Τό διεθνές φεστιβάλ ταινιῶν μικροῦ μήκους θά γίνη ἐφέτος;

— Βεβαίως. Πῆγα στίς Κάννες, εἶδα τόν ἄνθρωπο πού ὀργανώνει ἐπί 25 χρόνια τό φεστιβάλ τῶν Καννῶν, μιλήσαμε... Τό φεστιβάλ θά γίνη. Καί, φαντάζομαι, θά ἔχη ἐπιτυχία.

Γκρίνιες καί χόμπυ

— ΚΑΤΙ γκρίνιες ἔγιναν καί φέτος γιά τήν Ἐπιτροπή τοῦ Φεστιβάλ τραγουδιοῦ...

— Τό ξέρω. Μᾶς κατηγοροῦν ὅτι εἴμαστε τοπικιστές. Ἀλλ' αὐτό εἶναι ἀπαράδεκτο καί ψευδές. Τό φεστιβάλ εἶναι ἑλληνικό, δέν εἶναι Σαλονικιώτικο. Ἄλλωστε, στίς ἐπιτροπές, καλοῦμε πάντοτε ἀνθρώπους ἀπό τήν Ἀθήνα, γιά νά μή λέγονται αὐτά τά πράγματα.

— Ἐσεῖς εἴσαστε ἀπό δῶ;

— Ὄχι. Ἐγώ, πρωτοῆρθα στή Θεσσαλονίκη τό 1937. Καί ἦρθα κλαίγοντας πού θά ἐγκατέλειπα τήν ὡραία μου Ἀθήνα. Τώρα, ὅμως, ὅσα καί νά μοῦ δίνουνε, δέν φεύγω ἀπό τή Θεσσαλονίκη. Δέν τήν ἀλλάζω μέ τίποτα τή Θεσσαλονίκη. Ἐδῶ, ὅλα εἶναι διαφορετικά. Κί οἱ ἄνθρωποι ἀκόμα, εἶναι διαφορετικοί, πιό ζεστοί.

— Πότε ἀναλάβατε τήν προεδρία τῆς Ἐκθέσεως;

— Πρίν ἀπό τέσσερα χρόνια, ἐπί ὑπουργοῦ Βάλλη. Ἡ δουλειά μου εἶναι καπνέμπορος, ἐξαγωγεύς καπνοῦ. Ὅταν, λοιπόν, μοῦ πρότειναν νά ἀναλάβω τήν Ἔκθεση, εἶπα ὄχι, κατηγορηματικά. Τελικά, πέσανε οἱ φίλοι, μέ πείσανε. Στήν ἀρχή, εἶναι ἡ ἀλήθεια, φοβόμουνα. Εἶχα ὅμως, πολύ ἄξιους συνεργάτες. Εἶχα καί ἔχω τόν κ. Σαμαρᾶ, πού ἀσχολεῖται 15—20 χρόνια μ' αὐτή τή δουλειά καί εἶναι πιά ἐπαγγελματίας. Μέ βοήθησε πολύ. Τώρα, ὕστερα ἀπό τέσσερα χρόνια πού ἀσχολοῦμαι μέ τήν Ἔκθεση, ὄχι μόνο δέν φοβᾶμαι πιά, ἀλλ' αὐτή ἡ δουλειά μοῦ ἔχει γίνει χόμπυ.

— Πόσος κόσμος ἔρχεται κάθε χρόνο στήν Ἔκθεση;

— Ἐμεῖς, παρουσιάζουμε 1.500.000 ἐπισκέπτες, μέ βάση τά εἰσιτήρια. Φυσικά, εἶναι πολύ λιγώτεροι, γιατί ἕνα σωρό κόσμος, μπαίνει καί ξαναμπαίνει στήν Ἔκθεση. Ἡ οὐσία εἶναι, ὅτι ἔρχεται πάρα πολύς κόσμος. Καί δουλεύουν τά πάντα· τά ξενοδοχεῖα, τά μαγαζιά, τά πάντα.

— Ἔτσι εἶναι. Ἀφοῦ λέγαν κάποτε, πώς ἡ Θεσσαλονίκη ζῆ...

— Ναί. Λέγανε, πώς ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι ἡ πόλη τῶν 22 ἡμερῶν. Ὅπως θά εἴδατε, ὅμως, ἔπαψε πιά νά εἶναι ἡ πόλη τῶν 22 ἡμερῶν, ἡ ἀνάπτυξή της εἶναι καταπληκτική. Καί τώρα πού θ' ἀρχίση ὁ κόσμος νά πηγαίνη καί πρός τή Χαλκιδική...

Ἡ ἀγορά ταινιῶν

— ΤΙ ΑΛΛΟ θά μπορούσατε νά μοῦ πῆτε, κύριε Πρόεδρε, σέ σχέση μέ τήν Ἔκθεση;

— Ἔχουμε τή φιλοδοξία καί καταβάλλουμε ἀπό φέτος προσπάθειες, νά δημιουργήσουμε ἐδῶ, κατά τήν περίοδο τῆς Ἐκθέσεως, μιά ἀγορά φίλμς, ἀγορά κινηματογραφικῶν ταινιῶν. Ἀλλά εἴχαμε ἕνα μικρό προβληματάκι...

— Τί προβληματάκι;

— Νά, οἱ ταινίες αὐτές, πουλιοῦνται ἀλογόκριτες. Δέν προβάλλονται γιά νά τίς δῆ τό κοινόν, ἀλλά μόνο γιά τούς ἐνδιαφερομένους.

— Δέν καταλαβαίνω τό πρόβλημα...

— Θά ὑπάρξη τό πρόβλημα, ἀπό τή στιγμή, πού θά ἔχουμε κάποια ταινία, ἡ ὁποία, ἐνδεχομένως, θά χτυπάη τήν κυβέρνηση. Ἀλλά κι' αὐτό, εἶναι ἕνα θέμα, πού μᾶλλον θά τό λύσουμε.

● ΑΣ ΕΛΠΙΣΟΥΜΕ ὅτι θά λυθῆ.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Συζήτηση γιά τά προβλήματα

Η ΑΝΩ ΠΟΛΗ, ΣΤΑΘΜΟΙ, ΔΡΟΜΟΙ, ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ, ΚΤΙΡΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Αὔγουστος. Τοῦ ἀπεσταλμένου μας

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ καφενεῖο, παραλιακό, φῶτα πνιγμένα στά νερά καί σύ, νά μιλᾶς καί νά καπνίζης καί νά φανατίζεσαι, ἀνάμεσα σέ χειρονομίες καί μικρές κραυγές:

— Ἡ Θεσσαλονίκη, εἶναι ἡ μόνη, ἴσως, ἑλληνική πόλη, πού σπάνια εἶχε ντόπιο δήμαρχο! Ἄν κάτσης καί μετρήσης τούς δημάρχους πού πέρασαν ἀποδῶ, θά δῆς πώς ἕνας - δυό, τρεῖς τό πολύ, ἦταν Σαλονικιοί. Ὅλοι οἱ ἄλλοι, Ἀθηναῖοι, Πειραιῶτες, Κοζανῖτες, Πατρινοί, Θηβαῖοι...

— Ποῦ θές νά καταλήξης;

— Πουθενά. Ἔτσι τό λέω, γιά τό περίεργο τοῦ πράγματος...

Ἄνω Πόλη: Τούβλα καί κάστρο

— Τότε, γιατί φανατίζεσαι;

— Γιατί αὐτή ἡ πόλη, μιά καινούργια πόλη, 50 ἐτῶν, ἐνῶ θἄπρεπε νἄναι κούκλα, κοντεύει νά γίνη μιά φτιασιδωμένη γριά...

● Η ΚΟΥΒΕΝΤΑ, ἔχει ἀρχίσει ἀπό ὥρα πολλή. Γύρω ἀπό τό τραπέζι, τά κορίτσια, ὁ Φαίδων, ὁ Λάκης, ἐσύ κι' ἐγώ. Ὁ Παρασκευᾶς μᾶς βαρέθηκε κι' ἔφυγε. Κι' ὁ Λάκης, στριφογυρίζει στά δάχτυλά του ἕνα κομπολόϊ μοναξιά.

— Ἡ παραλία, καταστράφηκε. Πιό πέρα ἀπό τόν Πύργο, φτιάξαν ἕνα ξενοδοχεῖο, πού κόβει ὅλη τήν ἄπλα τῆς ἀκτῆς... Τά μεσημέρια, ἡ κυκλοφοριακή συμφόρηση εἶναι τέτοια, πού νομίζεις πώς βρίσκεσαι στήν ὁδό Σταδίου... Ἄσε τήν ἀποχέτευση, ἄσε τή μόλυνση τοῦ Θερμαϊκοῦ, ἄσε τίς βυζαντινές μας ἐκκλησιές πού πνίγηκαν μές στό μπετόν...

— Ἔγραψα ἤδη γιά τά περισσότερα ἀπ' αὐτά...

— Νά ξαναγράψης! Νά βρῆς ἀνθρώπους, νά μιλήσης καί νά ξαναγράψης. Ὅλοι ἐδῶ, λίγο - πολύ, γνωρίζουν τά προβλήματα τῆς πόλης. Πονᾶνε γιά τήν πόλη. Μποροῦν νά σοῦ ποῦν.

● ΑΥΤΗ, ἡ τελευταία φράση, μ' ἔβαλε σέ σκέψεις. Πρώτη σκέψη: Πράγματι, ὅλοι οἱ Θεσσαλονικεῖς, ἄλλος λίγο — ἄλλος περισσότερο, γνωρίζουν τά προβλήματα τῆς πόλης. Κάτι, πού δέν συμβαίνει μέ τούς Ἀθηναίους καί τήν Ἀθήνα. Δεύτερη σκέψη: Οἱ Θεσσαλονικεῖς, ὄχι μόνο γνωρίζουν τά προβλήματα τῆς πόλης, ἀλλά καί ἐνδιαφέρονται γιά τήν ἄμεση ἐπίλυσή τους. Ἐνδιαφέρονται, δηλαδή, ζεστά, γιά τή Θεσσαλονίκη. Πράγμα πού, ἐπίσης, δέν συμβαίνει μέ τούς Ἀθηναίους καί τήν Ἀθηνα. Τρίτη σκέψη: Θά εἶχε ἐνδιαφέρον ἕνα «στρογγυλό τραπέζι», ὅπου θά ἐκθέτανε τίς ἀπόψεις τους γιά τά προβλήματα τῆς συμπρωτεύουσας, οἱ ἴδιοι οἱ Θεσσαλονικεῖς. Συνεπῶς...

● ΑΠΟΓΕΥΜΑ. Βρισκόμαστε σ' ἕνα δικηγορικό γραφεῖο. Καί μιλᾶμε γιά τά προβλήματα τῆς Θεσσαλονίκης, τέσσερις ἄνθρωποι. Ὁ ἕνας, εἶναι εἰδικός: Διετέλεσε δημοτικός σύμβουλος καί πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Θεσσαλονίκης, γιά πολλά χρόνια. Παρακολουθεῖ, συνεπῶς καί ξέρει «ἀπ' ἔξω κι' ἀνακατωτά», τά θέματα πού ἀπασχολοῦν τή συμπρωτεύουσα. Ἄς τόν βαφτίσουμε Μιχαηλίδη. Ὁ δεύτερος, εἶναι δημοσιογράφος, πού ἀσκεῖ τό λειτούργημά του στή Θεσσαλονίκη. Γνωρίζει, μοιραῖα, κι' αὐτός, ὡς ἕνα βαθμό, τά ἄμεσα, καθημερινά προβλήματα τῆς συμπρωτεύουσας. Ἄς ποῦμε ὅτι λέγεται Καρύδης. Ὁ τρίτος, εἶναι ἕνας ἰδιωτικός ὑπάλληλος. Ἕνας ἄνθρωπος, δηλαδή, καθόλου εἰδικός, πού ζῆ στή Θεσσαλονίκη, ἐνδιαφέρεται γι' αὐτήν κι' ἔχει

Παράγκες ἀπό τενεκέ, ἀλλά μέ... τηλεόραση

μιά γνώση τῶν θεμάτων πού τήν ἀπασχολοῦν. Τόν βαφτίζω Μακρῆ. Ὁ τέταρτος τῆς συντροφιᾶς, εἶμ' ἐγώ. Πού διευθύνω τή συζήτηση, ὡς Παπ. Ἀρχίζουμε:

Οἱ παιδικοί σταθμοί

ΠΑΠ.: Ξέρουμε, κύριοι, πώς τό σοβαρώτερο πρόβλημα πού ἀπασχολεῖ τή Θεσσαλονίκη, εἶναι ἡ ἀποχέτευση. Θάθελε, κάποιος ἀπό σᾶς, ν' ἀρχίση τή συζήτηση;

ΜΑΚΡΗΣ: Ἡ σημερινή καταρρακτώδης βροχή δίνει ἁπτές ἀποδείξεις γιά τό ἀποχετευτικό πρόβλημα τῆς πόλεως. Ἡ Ἄνω Πόλη πλημμύρισε. Κι' ἐδῶ, στήν «περίκαυστο ζώνη», δέν μπορεῖς νά κυκλοφορήσης.

ΚΑΡ.: Στό ἀνατολικό τμῆμα τῆς πόλεως, κάθε πού βρέχει, συμβαίνει κάτι τό τρομερό. Πλημμυρίζει ὁ Ξεροπόταμος καί τά νερά τῆς βροχῆς, παρασύρουν στό διάβα τους ὅ,τι βρίσκουν: Καφάσια, σανίδια, πέτρες —ἀκόμη καί ψοφίμια.

ΠΑΠ.: Ποῦ καταλήγουν ὅλες αὐτές οἱ βρωμιές;

ΜΙΧ.: Στή θάλασσα. Στήν πλάζ τοῦ ΕΟΤ. Εἶναι κάτι τό φοβερό...

ΠΑΠ.: Οἱ ἀκτές, δηλαδή, πληρώνουν καί πάλι τή νύφη.

ΚΑΡ.: Ἄς μή μιλᾶμε πιά γιά τίς ἀκτές τοῦ Θερμαϊκοῦ. Ἔχουν καταστραφῆ ἀπό τό διϋλιστήριο. Τά νερά, χρόνια τώρα, μολύνονται. Δέν χρειάζεται νά εἴσαστε εἰδικός γιά νά τό καταλάβετε. Μιά βόλτα νά κάνετε, θά τό διαπιστώσετε.

ΜΙΧ.: Φωνάζαμε, πρίν ἕντεκα χρόνια, ἐπί Καραμανλῆ, στό Δημοτικό Συμβούλιο: Ὄχι ἐκεῖ, πρός Θεοῦ, τό διϋλιστήριο! Δέ βαριέσαι... Ἐμεῖς τά λέγαμε, ἐμεῖς τ' ἀκούγαμε. Τό ἀποτέλεσμα τό βλέπουμε τώρα. Οἱ ἀκτές ἔχουν καταστραφῆ, ἀπό τίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Πάπας, τό διϋλιστήριο καί τίς ἀποχετεύσεις τῆς πόλεως.

ΜΑΚΡΗΣ: Τό πρόβλημα θά λυθῆ μέ τή δημιουργία τοῦ κεντρικοῦ συλλεκτήρα, πού θά βγαίνη ἔξω ἀπό τό Καραμπουρνάκι. Θά περάσουν, ὅμως, πολλά χρόνια ὡς τότε καί θά χρειασθοῦν ἀρκετά δισεκατομμύρια.

ΜΙΧ.: Ἄν δῆτε στό Λευκό Πύργο, στήν Ἀστόρια, παραπάνω, τρέχουν τά νερά...

ΠΑΠ.: Ἡ ἀποχέτευση, λοιπόν, εἶναι τό κύριο πρόβλημα τῆς Θεσσαλονίκης. Ἔχω ἀσχοληθῆ διεξοδικά μ' αὐτό τό ζήτημα καί τό γνωρίζω. Τώρα, θάθελα νά προχωρήσουμε κάπου ἀλλοῦ. Ρωτάω: Ἄν εἶχε λυθῆ τό ἀποχετευτικό πρόβλημα καί κάποιος ἀπ' ὅλους σας ἦταν δήμαρχος, τί θά ἔκανε, πρίν ἀπ' ὅλα, γιά τήν πόλη;

ΜΙΧ.: Ἐγώ θά ἔφτιαχνα παιδικούς σταθμούς, πού εἶναι ἀπαραίτητοι γιά τή Θεσσαλονίκη. Αὐτό, βέβαια, ὑπό τήν προϋπόθεση ὅτι ὁ Δῆμος ἔχει 40—50 ἑκατομμύρια ἐτήσια ἔσοδα, ὅπως ἀκούγεται ὅτι ἔχει.

ΜΑΚΡΗΣ: Παλαιότερα, θυμᾶμαι, εἶχαν ἐπιδειχθῆ καί χῶροι γιά τή δημιουργία αὐτῶν τῶν παιδικῶν σταθμῶν. Ἕνας τέτοιος χῶρος, ἦταν πίσω ἀπό τό Δημοτικό Νοσοκομεῖο —ἐκεῖ πού βρισκόταν τό Ψυχιατρεῖο.

ΚΑΡ.: Νομίζω πώς αὐτός ὁ χῶρος ἐγκαταλείφθηκε, γιά λόγους καθαρά ψυχολογικούς. Παιδικός σταθμός, σέ χῶρο πού ἦταν τό Ψυχιατρεῖο...

ΜΙΧ.: Τό θέμα εἶναι, ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη χρειάζεται παιδικούς σταθμούς, γιά νά μποροῦν, οἱ γυναῖκες πού ἐργάζονται στά ἐργοστάσια, ν' ἀφήνουν ἥσυχες τά παιδιά τους. Ὅσο γιά τό χῶρο αὐτό, πού ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἄκτιστος, ἐγώ νομίζω πώς ἦταν ἰδεώδης γι' αὐτή τή δουλειά.

ΠΑΠ.: Δημοτικό Νοσοκομεῖο ὑπάρχει στή Θεσσαλονίκη;

ΚΑΡ.: Νομίζω ὅτι χρεωκόπησε.

ΜΙΧ.: Ναί, χρεωκόπησε. Κι' ὅπως ἀκούω, πρόκειται νά τό δώσουν.

ΜΑΚΡΗΣ: Ἡ γνώμη μου εἶναι, ὅτι Δημοτικό Νοσοκομεῖο ἔπρεπε νά ὑπάρχη. Σέ ὅλα τά μέρη τοῦ κόσμου λειτουργοῦν Δημοτικά νοσοκομεῖα μέ παθητικό. Στή Θεσσαλονίκη, ἔχουμε ἀρκετούς ἀπόρους. Γιατί νά τούς στερήσουμε τή νοσοκομειακή τους περίθαλψη; Ἄς ὑπάρχη Δημοτικό Νοσοκομεῖο κι' ἄς λειτουργῆ μέ παθητικό.

Δρόμοι καί κυκλοφορία

ΠΑΠ.: Ἄς πᾶμε σέ ἕνα ἄλλο θέμα: Ἡ κατάσταση τῶν δρόμων τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι ἱκανοποιητική;

ΜΙΧ.: Ὁμολογουμένως, γίνονται ὁρισμένοι δρόμοι. Φοβᾶμαι, ὅμως, ὅτι δέν γίνονται ὅπως πρέπει. Ἄν περάσετε ἀπό τήν Ἔκθεση, πηγαίνοντας πρός τό στρατηγεῖο, θά δῆτε ὅτι τό αὐτοκίνητό σας θά κινῆται σέ συνεχῆ σκαμπανεβάσματα.

ΜΑΚΡΗΣ: Οἱ δρόμοι, φοβᾶμαι, δέν γίνονται κατά τρόπο μόνιμο, μέ μεγάλες πέτρες ἀπό κάτω, μέ σταθερή βάση. Στρώνονται, μονάχα, μ' ἕνα ὑλικό, πού τούς κάνει γυαλί, ἀλλά ὕστερ' ἀπό λίγο χαλᾶνε.

ΠΑΠ.: Ἄκουσα, ὅτι αὐτό τό ὑλικό, προέρχεται ἀπό τόν Πάπας.

ΜΙΧ.: Κι' ἐγώ. Πάντως, τό θέμα τῶν δρόμων εἶναι ἐπειγούσης φύσεως, γιατί συνδέεται μέ τό κυκλοφοριακό πρόβλημα τῆς πόλεως.

ΚΑΡ.: Σωστά. Ὅταν κλείνουν τά μαγαζιά, ἐδῶ στό κέντρο, δέν μπορεῖς νά προχωρήσης.

Θεσσαλονίκη: Μετά τή νεροποντή

ΜΙΧ.: Παλαιότερα, εἴχαμε πῆ, ἡ Ἁγίου Δημητρίου νά φεύγη καί νά φτάνη ἔξω, πρός τή Λαγκαδᾶ, ὥστε νά ἀποσυμφορηθῆ ἐκείνη ἡ περιοχή. Ὑπάρχουν, ὅμως, ὁρισμένα πράγματα ἀκόμη, πού ἐμποδίζουν. Εἴχαμε πῆ, ἐπίσης, ἡ ἐπέκταση τῆς Τσιμισκῆ, πού περνάει δίπλα ἀπό τό Δικαστικό Μέγαρο καί βγαίνει στό Σταθμό, νά πηγαίνη ἔξω ἀπό τό Σταθμό. Ἀλλά, κατόπιν, τό ὑπουργεῖο, δέν ξέρω γιά ποιό λόγο, τροποποίησε τό σχέδιο. Ἔτσι, μόλις ὁ δρόμος φτάνη στό ὕψος τοῦ Σταθμοῦ, στρίβει δεξιά, πράγμα πού θά δημιουργήση προβλήματα στήν κυκλοφορία.

ΠΑΠ.: Τό θέμα τῆς δημιουργίας ὑπογείων γκαράζ δέν ἀντιμετωπίζεται;

ΜΑΚΡΗΣ: Πρέπει νά γίνουν πάρα πολλά ὑπόγεια γκαράζ. Καί ὑπάρχουν καί θαυμάσιοι χῶροι γι' αὐτό τό σκοπό.

ΚΑΡ.: Πράγματι, ὑπάρχουν χῶροι, στήν πλατεῖα Ἐλευθερίας καί στήν πλατεῖα Δικαστηρίων.

ΠΑΠ.: Ἀπό διανοίξεως νέων δρόμων, σέ ποιά κατάσταση βρισκόμαστε;

ΜΙΧ.: Πρέπει νά προωθηθοῦν τά θέματα τῶν διανοίξεων, ἀλλά καί νά ἐπεκταθοῦν οἱ κεντρικές ἀρτηρίες. Δηλαδή, νά ἐπεκταθοῦν ἡ Ἁγίου Δημητρίου καί ἡ ἡΤσιμισκῆ, ὥστε νά ὑπάρχουν παράλληλοι δρόμοι γιά τή διευκόλυνση τῆς κυκλοφορίας.

ΚΑΡ.: Ἡ Ἁγίου Δημητρίου ἔχει ἐπεκταθῆ μέχρις ἑνός σημείου. Κατά τή γνώμη μου, οἱ ἐπεκτάσεις πρέπει νά γίνουν παντοῦ. Καί πρός τήν Ἀθηνᾶς καί τή Φιλίππου καί πρός τήν Ἐγνατία καί παρακάτω.

Οἱ ἀπαλλοτριώσεις

ΠΑΠ.: Θά ὑπάρξουν, ὅμως, οἰκονομικά προβλήματα μέ τίς ἀπαλλοτριώσεις.

ΜΙΧ.: Εἶναι πολύ σοβαρό τό θέμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων. Ἀπ' ὅ,τι ξέρω, ὅμως, ὁ Δῆμος ἔχει χρήματα. Ὅταν ἤμουνα στό Σχέδιο Πόλεως, θυμᾶμαι ὅτι χρειαζόμαστε 70 ἑκατομμύρια γιά ἀπαλλοτριώσεις καί εἴχαμε μόνο δύο. Τί νά κάνης μ' αὐτά τά λεφτά; Τώρα, μαθαίνω, πώς ὁ Δῆμος ἔχει ἐνισχύσεις, ἔχει δάνεια, τοῦ ἔχουν χαρισθῆ οἱ τοκοχρεωλυτικές δόσεις ἤ ἔχει πάρει μιά ἀναστολή πληρωμῆς χρεῶν γιά πολλά χρόνια. Ἄν, πράγματι, ἔχη 40 ἑκατομμύρια τό χρόνο, δέν βλέπω γιατί νά μή προχωρᾶνε τά θέματα τῶν διανοίξεων καί τῶν ἀπαλλοτριώσεων.

ΜΑΚΡΗΣ: Οἱ ἀπαλλοτριώσεις, ἦταν πάντοτε τό μεγάλο πρόβλημα τῶν διοικήσεων τοῦ Δήμου. Τό βέβαιο εἶναι, πώς δέν μπορεῖς νά ἀφαιρέσης τήν περιουσία τοῦ ἄλλου, χωρίς νά τόν ἀποζημιώσης.

ΠΑΠ.: Ἡ οἰκοδομική δραστηριότητα μέσα στήν πόλη βρίσκεται σέ ἔξαρση ἀπ' ὅ,τι βλέπω.

ΜΙΧ.: Σέ μεγάλη ἔξαρση. Πρίν ἀπό 4—5 χρόνια, εἶχε παρατηρηθῆ μιά ὕφεση, ἀλλά ἦταν παροδική. Ἐδῶ καί 2—3 χρόνια ὑπάρχει μεγάλη δραστηριότητα. Καί τώρα πού μιλᾶμε, ἡ δραστηριότητα αὐτή βρίσκεται στήν αἰχμή της.

ΚΑΡ.: Ἔτσι εἶναι. Οἱ ἀντιπαροχές γιά τά οἰκόπεδα ἔχουν αὐξηθῆ τουλάχιστον κατά 10%. Σέ περιοχές πού ἦταν 40%, πῆγαν 50% κι' ἀλλοῦ, ἀπό 35% ἔγιναν 45%.

ΜΙΧ.: Νά φαντασθῆτε, ὅτι ἕνα διαμέρισμα στήν παραλία, ἔχει πάει 12—14.000 δραχμές τό τετραγωνικό μέτρο.

ΜΑΚΡΗΣ: Ὅλ' αὐτά, βέβαια, σέ τελευταία ἀνάλυση, τά πληρώνει ὁ ἀγοραστής. Τό σίγουρο εἶναι, πώς κινούμεθα σέ μιάν αὔξουσα κλίμακα.

ΠΑΠ.: Ποιοί ἀγοράζουν, κυρίως, διαμερίσματα;

ΚΑΡ.: Οἱ ἐργάτες. Μάζεψαν μερικά λεφτουδάκια στή Γερμανία, στά ἐργοστάσια καί τώρα τά ἐπενδύουν σέ διαμερίσματα.

Δικαστικό μέγαρο

ΠΑΠ.: Προηγουμένως, ἀκούστηκε κάτι γιά τό Δικαστικό Μέγαρο. Ποῦ βρίσκεται αὐτή ἡ ὑπόθεση;

ΚΑΡ.: Τό θέμα τοῦ Δικαστικοῦ Μεγάρου εἶχε συνδεθῆ μέ τή μεταφορά τῆς Ἐκθέσεως. Στό χῶρο, δηλαδή, τῆς Ἐκθέσεως, θά γινόταν τό Πνευματικό Κέντρο τῆς Θεσσαλονίκης καί τό Στρατη-

● Συνέχεια στή σελίδα 9